

ANSAs skriftlige innspill til Prop. 126 L (2022-2023) Lov om universiteter og høyskoler

ANSA er samskipnaden og interesseorganisasjonen for norske studenter i utlandet. Vi takker for muligheten til å sende skriftlig innspill til forslag til Lov om universiteter og høyskoler.

Kapittel 9 Godkjenning av utdanning og kompetanse

Norge har ratifisert både Lisboakonvensjonen og UNESCOs globale konvensjon om godkjenning av kvalifikasjoner vedrørende høyere utdanning. Disse konvensjonene er førende for godkjenning av høyere utdanning fra utlandet. ANSA deler departementets vurdering om behov for å tydeliggjøre dette i UH-loven. Som det trekkes frem i Stortingsmeldingen om internasjonal studentmobilitet, er det mye som tyder på at institusjoner og fagmiljøer legger en for streng tolkning til grunn når de vurderer utdanning tatt i utlandet og at regelverket ikke alltid praktiseres i samsvar med bakgrunnen for regelverket eller ordlyden i lovbestemmelsen.¹ Gode og forutsigbare ordninger for godkjenning av utdanning fra utlandet er essensielt for at Norge kan utnytte kompetansen til kandidater fra utlandet. Det er stor gevinst for både enkeltindividet og for samfunnet om kandidaters kompetanse utnyttes bedre. Det sikrer at studenter ikke må ta utdanning “på nytt,” og legger dermed til rette for at flere kan ta deler av eller hele utdanningen i utlandet, i tråd med det nasjonale målet om femti prosent internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning.

ANSA er derfor svært positive til at det er foreslått å inkludere UNESCOs globale konvensjon i forslag til §9-3 og §9-7, henholdsvis om faglig godkjenning og generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning. UNESCOs globale konvensjon tydeliggjør blant annet hva som vektlegges i prinsippet “betydelige forskjeller.” ANSA mener at den foreslåtte henvisningen til UNESCOs globale konvensjon og videreføringen av henvisningen til Lisboakonvensjonen i loven, vil bidra til en nødvendig presisering av de førende prinsippene for godkjenning av utenlandsk utdanning.

ANSA stiller seg derimot spørrende til hvorfor §9-4 ikke henviser til Lisboakonvensjonen og UNESCOs globale konvensjon. Denne paragrafen omfatter godkjenning av faglig jevngodhet av utdanninger tatt i utlandet. Faglig jevngodhetsvurdering kan gi en trygghet til studenter som tar hele utdanningen sin utenlands. Godkjent faglig jevngodhet vil bidra til at kandidater som har tatt hele utdanningen sin i utlandet, får adgang til å utøve yrker hvor det ikke er krav til autorisasjon, men likevel foreligger særegne bestemmelser for adgang til yrket. Dette vil bidra til bedre utnyttelse av disse kandidatenes kompetanse i norsk arbeidsliv.

I dag er derimot denne prosessen langt mer krevende for både kandidaten og institusjonene enn nødvendig. Riksrevisjonen sin undersøkelse om godkjenning av utdanning og yrkeskvalifikasjoner fra utlandet pekte på at en av fire UH-institusjoner mener det ikke er godt nok avklart hva som legges i at en utdanning er jevngod.² Faglig jevngodhetsvurdering av hele utdanninger omtales i Lisboakonvensjonens artikkel VI.1. ANSA mener at prinsippene for godkjenning av faglig jevngodhetsvurdering må tydeliggjøres i UH-loven, gjennom henvisning til Lisboakonvensjonen og UNESCOs globale konvensjon.

¹ Meld. St. 7 (2020-2021) *En verden av muligheter: Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning*.

² Riksrevisjonen (2019). *Riksrevisjonens undersøkelse om godkjenning av utdanning og yrkeskvalifikasjoner fra utlandet*. (Dokument 3:12 (2018-2019)).

ANSA foreslår følgende:

- Det legges til en henvisning til Lisboakonvensjonen og UNESCOs globale konvensjon i §9-4, i likhet med §9-3 og §9-7.

ANSA er svært positive til tydeliggjøringen i §9-9 om samordning av godkjenningsvedtak. At loven tydeliggjør en plikt til samordning, og at dette gjelder både faglig og generell godkjenning, vil bidra til økt effektivitet, bedre likebehandling av søkere, samt styrke kompetansen innenfor godkjenningsfeltet. Dette er i tråd med merknaden fra Riksrevisjonen om at godkjenningsfeltet er preget av for lite samordning. Behovet for økt effektivitet i godkjenningsordningene ble bemerket og støttet av et flertall i utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget under behandlingen av Stortingsmelding 14 (2022-23) Utsyn over kompetansebehovet i Norge.³

Kapittel 14 Institusjonens nemnd for studentsaker og klagebehandling

ANSA vil avslutningsvis trekke frem viktigheten av hjemmelen i §14-2. Paragrafen gir Kunnskapsdepartementet hjemmel til å opprette nasjonale klagenemnder. Departementet trekker frem at det for eksempel skal opprettes en nasjonal klagenemnd for generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning. Klagemuligheter, også utenfor godkjenningsmyndighetene, er viktig for rettsikkerheten til kandidatene som søker om godkjenning av både faglig og generell godkjenning av sin høyere utdanning fra utlandet.

³ <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2022-2023/inns-202223-472s/?m=2>